

Indholdsfortegnelse

Indledning	2
Redegørelse for israelsk udenrigspolitik 1967-2011	3
<i>Israel mod araberne</i>	3
<i>Efter krigen</i>	5
<i>Konflikt med ikke-statslige aktører</i>	6
<i>Forhold og omstændigheder</i>	8
<i>Udenrigspolitik ajour</i>	9
Analyse af den israelske regerings italesættelse af konflikten med de arabiske lande	10
Diskussion af forskellige forklaringer på Israels udenrigspolitik i 1967-2011	15
<i>Adaptationsmodellen</i>	<i>Fejl! Bogmærke er ikke defineret.</i>
Konklusion	24
Litteraturliste	25

Indledning

Israel, jødernes stat, er et unikt og interessant fænomen. Israel er opstået i nyere tid, og begynder sin historie ikke længere end 63 år tilbage. I modsætning til de fleste af verdens lande befinder Israel sig midt blandt stater der, alle er kulturelt og religiøst anderledes. Disse forskelle har vist sig vanskelige og til tider decideret umulige at håndtere fredeligt, og Israel er til dags dato en stat med national sikkerhed som fast punkt på dagsordenen. Hvilken betydning har disse helt særlige forhold for Israels udenrigspolitik?

Når en nation er og har været truet på sin eksistens vil det uundgåeligt afstedkomme konflikter og kriser. Israel har været involveret i otte regulære krige gennem sin forholdsvis korte historie¹, hvor militæret har kæmpet for det land, der for staten Israel er jødernes retmæssige arv. Israels særlige geopolitiske placering har haft stor betydning for statens selvopfattelse og har medført, nødvendiggjort samt uddybet en alliance med den fjertliggende stat USA i perioden 1967-2011. På de følgende sider vil de nævnte elementer samt deres påvirkning af den israelske udenrigspolitik blive undersøgt nærmere, ved hjælp af de metoder fagene samfundsfag og historie stiller til rådighed. For at forstå det israelske handlerum indgår en redegørelse af udenrigspolitikken i perioden 1967-2011, som sammen med en analyse af den nuværende regerings diskurs og italesættelse danner grundlag for en diskussion af årsager og forklaringer til den udenrigspolitik som Israel har ført.

¹ Israel Ministry of Foreign Affairs (2008), Israel wars, lokaliseret december 2011, <http://www.mfa.gov.il/mfa/history/modern%20history/israel%20wars/>

Redegørelse for israelsk udenrigspolitik 1967-2011

Indtil juni 1967 grænsede den jødiske stat Israel op til Egypten inklusiv Gaza, Jordan inklusiv Vestbredden samt Libanon og Syrien². Forholdet mellem Israel og de omkringliggende arabiske stater var fjendtligt, og byggede på en grundlæggende og uafsluttet konflikt om staten Israels berettigelse til at eksistere. Israel er geopolitisk omgivet af fjender, hvorfor sikkerhedspolitik er afgørende i de udenrigspolitiske relationer. Israel har dog altid i høj grad været i stand til at konkurrere med, og overgå, de omkringliggende stater³.

Israel mod araberne

Gensidige spændinger og provokationer eskalerede ved den syrisk-israelske grænse i foråret 1967. 5. juni 1967 udbrød der krig mellem Israel og den arabiske alliance bestående af Egypten, Syrien og Jordan, på baggrund af Egyptens lukning for israelske fartøjer i Tiranstrædet 23. maj⁴. Den arabiske alliances aggressioner var en direkte og nærværende trussel mod den jødiske stats eksistens⁵, men visse faktorer var forsinkende på israelsk handling. Som et eksempel herpå havde Frankrigs præsident Charles de Gaulle, inden udbruddet af seksdageskrigen, besluttet at indføre en våbenembargo mod Israel og dermed endegyldigt afsluttet den tætte alliance mellem de to lande⁶. Israels vigtigste alliance i 1967 var den amerikanske og en tæt kontakt fandt sted under hele konfliktforløbet⁷. Vigtigt for den mellemøstlige konfliktudvikling i perioden var den dynamik den kolde krigs bipolar system førte med sig, da det var på de vilkår USA agerede i Mellemøsten⁸. USA var som Israels allierede nødt til at forsøge at varetage israelske interesser og samtidig afholde Israel fra at eskalere konflikten til et punkt, hvor amerikansk intervention ville blive nødvendig.

² Israel Ministry of Foreign Affairs (2008), 1949-1967 Armistic Lines, lokaliseret december 2011, <http://www.mfa.gov.il/MFA/Facts+About+Israel/Israel+in+Maps/1949-1967+Armistice+Lines.htm>

³ Cordesman, Anthony H., Arleigh A. Burke og Aram Nerguizian, *The Arab-Israeli Military Balance*, CSIS 2009, side 1, http://csis.org/files/publication/100629_Arab-IsraeliMilBal.pdf

⁴ Quandt, William B.: *Peace process. American diplomacy and the Arab-Israeli conflict since 1967*, The Brookings Institution and University of California press, 2005, s. 24

⁵ Brecher, Michael: *Decisions in crises. Israel 1967 and 1973*, University of California press, 1980, s.39

⁶ CAMERA (2007), *The Six-Day War*, lokaliseret December 2011, <http://www.sixdaywar.org/content/france.asp>

⁷ Quandt, 2005, s. 25-47

⁸ Hansen, Birthe: *Politik i Mellemøsten*, Dansk udenrigspolitisk institut (DUPI), 1998, s. 19

Den samme problemstilling gjorde sig gældende for Sovjetunionen, som leverede våben og assistance til arabiske alliance⁹. Tilbageholdenhed fra amerikansk side havde en beherskende effekt på Israel¹⁰, som korresponderede med den amerikanske regering i de to uger mellem lukningen af Tiranstrædet og den første militære krigshandling¹¹.

Resultatet af seksdageskrigen fra 4.-10. juni 1967 var et betydeligt nederlag for den arabiske alliance og en israelsk ekspansion til Gaza, Sinai, Vestbredden og Golanhøjderne. Det betød tab af territorium for Egypten, Syrien og Jordan og lagde grunden for yderligere stridigheder mellem Israel og deres arabiske naboer. Gensidige provokationer og offensiver fortsatte i årene 1967-70¹², blandt andet med udmattelseskrigen mellem Egypten og Israel. De sovjetiske klienter i Mellemøsten talte Egypten og Syrien, og Egypten oprustede i perioden kraftigt med hjælp fra Sovjetunionen. Israel ønskede ikke at opgive de besatte områder før fred og de arabiske lande ville ikke indgå fred, før de besatte områder var opgivet¹³. De stridende parter var således "skakmat", hvormed udgangspunkter for fredsforhandlinger var meget dårligt. Denne situation blev mere eller mindre opretholdt frem til den kolde krigs afslutning, da frafaldet af den arabiske bloks patron opløste den fastlåste blokopdeling mellem de arabiske stater og Israel i Mellemøsten.¹⁴

Dermed udbrød, på trods af FN's bestræbelser på at få en fredsaftale i hus, endnu en krig i regionen i 1973. Den arabiske offensiv var overraskende for Israel, der hermed måtte sande at militær overlegenhed ikke kunne forhindre krig¹⁵. I Washington var der ingen tvivl om vigtigheden af våbenleverancer til Israel, da Israels overlegenhed i kraft af deres status som USA's klient kunne tjene som eksempel for de sovjetiske klienter. Alligevel flød de amerikanske forsyninger lettere trægt og virkede modererende på den israelske udenrigspolitik¹⁶. Dette er et eksempel på alliancen mellem USA og Israel, hvor USA i kraft af Israels klientstatus havde stor indflydelse på landets politik. De forsonende tendenser fra

⁹ Shazly, Saaa, *The Arab Military Option*, American Mideast Publishing, 1986, s. 114

¹⁰ Quandt, 2005, s. 36

¹¹ Quandt, 2005, s. 23-52

¹² Quandt, 2005, s. 103

¹³ Quandt, 2005, s. 63-67

¹⁴ Hansen, 1998, s. 7-11, samt Quandt, 2005, s. 98-108

¹⁵ Quandt, 2005, s. 104-105 samt Wikipedia, Yom Kippur-krigen, lokaliseret december 2011, http://da.wikipedia.org/wiki/Yom_Kippur-krigen

¹⁶ Quandt, 2005, s. 113

Israel fortøner sig efter den amerikanske luftbro 14. oktober¹⁷, hvor Israel ekspanderer kraftigt på slagmarken¹⁸. De nye omstændigheder bringer definitivt konflikten op på et internationalt niveau, hvor de regionale hændelser er aktuelle for supermagterne og den kolde krigs atomkonflikt. 25. oktober 1973 indgås våbenhvile, og en intervention fra supermagterne undgås på trods af Israels og Egyptens dristige adfærd¹⁹.

Efter krigen

Efter krigen er forholdet mellem Israel og de arabiske stater på frysepunktet. Israel er isoleret og afhængig af økonomisk, militær og diplomatisk hjælp fra USA²⁰. Den unilaterale politik fortsættes²¹. Den israelske holdning til FN er præget af ambivalens og Israel har generelt en følelse af uretfærdig behandling i FN²². FN resolution 242 som har ligget til grundlag for efterfølgende fredsforhandlinger mellem Israel, de arabiske nabostater og senere det palæstinensiske selvstyre²³, indebærer ikke en løsning på konflikten om fred før eller efter israelsk tilbagetrækning²⁴, og har blot understreget fredsforhandlingernes kompleksitet. Israel har dermed ikke noget incitament til at tillægge FN særlig betydning. Desuden har Israels allierede USA vetoret i FN, og der er dermed grænser for hvor meget en FN resolution kan blive ligefrem truende for den israelske stat²⁵.

De næste ti år bliver krigsfrie, men langt fra uden konflikter²⁶. Israel havde udvidet sit territorium betydeligt og med valget af den Likud-ledede regering i 1977 blev bosættelserne

¹⁷ Quandt, 2005, s. 114

¹⁸ Quandt, 2005, s. 119

¹⁹ Quandt, 2005, s. 135-136

²⁰ Quandt, 2005, s. 131

²¹ Quandt, 2005, s.138

²² Quandt, 2005, s. 132 og Israel Ministry of Foreign Affairs (1. juli 2005), United Nations Reforms - Position Paper of the Government of Israel, lokaliseret december 2011, <http://www.mfa.gov.il/MFA/>

²³ Quandt, 2005, s. 5

²⁴ Quandt, 2005, s. 46-47.

²⁵ Den Store Danske (2009-2011), Vetoret, lokaliseret december 2011,

<http://www.denstoredanske.dk/> samt BBC News (26. marts 2004), US veto on Yassin draws criticism, lokaliseret december 2011, http://news.bbc.co.uk/2/hi/middle_east/3570651.stm

²⁶ Quandt, 2005, s. 130-205

af Gaza og Vestbredden igangsat²⁷. Bosættelserne er en provokation mod palæstinensiske interesser og danner efterfølgende grundlaget for megen ufred mellem Israel og palæstinenserne.

Væsentlig mere progressiv er fredsprocessen med Egypten og i 1978 indgås Camp David-aftalen, som sætter rammen for total israelsk tilbagetrækning fra Sinai-halvøen samt en løser aftale om palæstinensisk selvstyre²⁸. Op til 1982 afvikles israelsk militær tilstedeværelse og israelske bosættelser på Sinai²⁹. Den reelle fred med Egypten ændrer trusselsbilledet for Israel, da fredsaftalen bryder den samlede arabiske front imod jødernes stat. I 1991 afholdes Madrid-konferencen, som sætter rammen for fredsforhandlinger mellem Syrien, Libanon og repræsentanter for de palæstinensiske interesser. Konferencen havde stor symbolsk betydning, da den for første gang samlede alle parter til forhandling³⁰. En fredsaftale opnås med Jordan i 1994³¹

Konflikt med ikke-statslige aktører

I 1979 udbryder der revolution i Iran, som får et islamisk styre der, i modsætning til det forhenværende shah-styre, er kritisk overfor Israel og Vesten³². Dette får enorm betydning for den israelske udenrigspolitik og Mellemøstens konflikter fremover. Den iranske stat støtter

²⁷ Den Store Danske (2009-2011), Likud, lokaliseret december 2011, http://www.denstoredanske.dk/Rejser,_geografi_og_historie/Mellemøsten/Mellemøsten_efter_1947/Likud

²⁸ Quandt, 2005, s. 198 samt The Israel Project (2009), Israel's withdrawal from Sinai 1979-1982, lokaliseret december 2011, http://www.theisraelproject.org/site/c.hsJPK0PIjPH/b.3599867/k.A4EA/Israels_Withdrawal_from_Sinai_19791982.htm

²⁹ The Israel Project (2009), Israel's withdrawal from Sinai 1979-1982, lokaliseret december 2011, http://www.theisraelproject.org/site/c.hsJPK0PIjPH/b.3599867/k.A4EA/Israels_Withdrawal_from_Sinai_19791982.htm

³⁰ Quandt, 2005, s. 310-311

³¹ Israel Ministry of Foreign Affairs (2008), Treaty of peace between the state of Israel and the Hashemite Kingdom of Jordan 1994, lokaliseret december 2011, <http://www.mfa.gov.il/MFA/Templates/Amanot.aspx?NRMODE=Published&NRNODEGUID=%7b5F215993-CC42-421E-B74D-949AACCA4C9C%7d&NRORIGINALURL=%2fmfa%2ftreaties%2fisrael%2520bilateral%2520agreements%2f&NRCACHEHINT=Guest>

³² Den Store Danske (2009-2011), Iran, lokaliseret december 2011, [http://www.denstoredanske.dk/Rejser,_geografi_og_historie/Mellemøsten/Iran/Iran_\(Lande_artikel\)](http://www.denstoredanske.dk/Rejser,_geografi_og_historie/Mellemøsten/Iran/Iran_(Lande_artikel))

den islamisk palæstinensiske kamp for en selvstændig stat, blandt andet i forbindelse med krigen i Libanon i 2006³³.

Palæstinenserne organiseret i PLO, som før har været baseret på Vestbredden og i Jordan, er ved den jordanske borgerkrig i 1970 blevet nødsaget til at skifte tilholdssted til Libanon, hvorfra de angriber mål i Israel. Efter gensidige aggressioner gennem 70'erne beslutter Israel i 1982 at gå ind i Libanon, med det formål at bekæmpe de militante palæstinensiske oprørsorganisationer³⁴.

I 1981 har Israel officielt annekteret Østjerusalem³⁵ og sammen med bosættelser på Gaza og Vestbredden skaber dette grobund for en stærk palæstinensisk modstandsbevægelse. I 1987 står Israel overfor et palæstinensisk civil oprør, intifadaen, som vanskeliggør den israelske sikkerhedspolitik i høj grad³⁶. I modsætning til krigene i perioden 1967-1973, hvor aktørerne var stater, er truslen her langt sværere at inddæmme, men også at forsvare og legitimere som en trussel, der kræver en militær indsats³⁷.

Med Declaration of Principles-aftalen i 1993 i Oslo blev der lagt grundlag for en aftale om en palæstinensisk stat på israelsk besatte områder udover linjerne fra pre-1967³⁸. I 2005 igangsatte Ariel Sharon sin unilaterale tilbagetrækningsplan, der resulterede i det hidtil mest reelle palæstinensiske selvstyre i Gaza³⁹. På trods af denne udvikling er konflikter på grænserne et stort problem i den israelske udenrigspolitik, blandt andet med den internationalt udskældte blokade af Gaza så sent som i 2009⁴⁰. Et andet eksempel herpå er den israelske invasion i Libanon i 2006, hvor konflikter med Hizbollah bliver grundlag for

³³ Erlanger, Steven, Iran Pledges Financial Aid to Hamas-Led Palestinians, New York Times, February 23, 2006 samt Abusada, Mkhaimar, *Islam versus Secularism in Palestine: Hamas vs. Fatah*, Berlin, 8 March 2010, <http://www.boell.de/worldwide/middleeast/middle-east-8798.html> samt BBC News (1998), World: Middle East History og Israel's role in Lebanon, lokaliseret december 2011,

http://news.bbc.co.uk/2/hi/middle_east/72493.stm (se under "continuing attacks")

³⁴ Jerichow, Anders: *Mellemøsten i 90erne*, Borgen, 1993, s. 118-119

³⁵ Jerichow, 1993, s. 118-119

³⁶ Jerichow, 1993, s. 118-119

³⁷ Hansen, 1998, s. 20

³⁸ Quandt, 2005, s.327-329

³⁹ Israel Ministry of Foreign Affairs (2008), *The Cabinet Resolution Regarding the Disengagement Plan 2004*, lokaliseret december 2011,

<http://www.mfa.gov.il/MFA/Peace+Process/Reference+Documents/Revised+Disengagement+Plan+6-June-2004.htm>

⁴⁰ Branner, Hans: *Global Politik*, Columbus, 2006, s. 111

militær intervention. Israels konflikter med ikke-statslige aktører har skiftet karakter i kraft af Hamas magtovertagelse i det palæstinensiske selvstyre og i konflikterne med Hizbollah. I modsætning til PLO, som i høj grad er sekulær, er Hamas og Hizbollah funderet i Islam og derfor svært forenelige med en jødisk stat⁴¹. Disse folkelige organisationer i værdialliance med Iran og Syrien danner en samlet trussel mod Israel, som prioriteres meget højt i udenrigspolitikken mellem 1982-2011⁴².

Forhold og omstændigheder

Israels udenrigspolitiske historie er militant i kraft af sine mange krige, men også indenrigspolitisk har Israel en militær tradition. Siden statens oprettelse har enhver Israelsk borger over 18 været værnepligtig og seks ud af 11 af Israels premierministre i perioden 1963-2011, har haft ledede militære stillinger. Alle har de en militær fortid. Dette har utvivlsomt haft en stor betydning for logikken i de udenrigspolitiske relationer⁴³. Generelt er det muligt at udpege en tydelig konsekvent og unilateral tendens i det israelske handlingsmønster⁴⁴.

Israel har som tidligere nævnt befundet sig i en tæt alliance med USA i perioden 1967-2011. Denne alliance har skiftet karakter, både i 1989 og i 2001. Efter 1989 forsvinder den sovjetiske interessesfære og Israel mister sin betydning som vigtig allieret i balancering af Sovjet i Mellemøsten. Efter 2001 med "kampen mod terror" bliver Israel vigtiggjort som allieret i Mellemøsten mod en værdimæssigt modsatstående front af arabiske stater. Israel er afhængig af økonomisk hjælp fra USA, men er som forklaret også oplevet som et aktiv for USA i Mellemøsten. I forholdet til Iran og dets formodede atomplaner ligger også en israelsk/amerikansk dynamik. Israel har brug for USA som medspiller for at imødegå en trussel primært rettet mod Israel, men USA har også en interesse i at begrænse iranske interesser i området, da en øget iransk indflydelse er stærkt uønsket for USA. Israel kan ikke klare sig udelukkende unilateralt, men har i så høj grad som muligt, sikret sig egen

⁴¹ Abusada, Mkhaimar, *Islam versus Secularism in Palestine: Hamas vs. Fatah*, Berlin, 8 March 2010, <http://www.boell.de/worldwide/middleeast/middle-east-8798.html>

⁴² Natanyahu: "Den største trussel er militant islam"

⁴³ Barari, Hassan A., *Israeli Politics and the Middle East Peace Process*, RoutledgeCurzon s. 141-142 samt Avnery, Uri, *Militærdemokrati*, Klim, s. 118-124

⁴⁴ Quandt, 2005, s. 23 ff.

suverænitet og uafhængighed i kraft af landets eget atomprogram og regionale militære overlegenhed, noget som har kunnet lade sig gøre i kraft af hjælp fra USA⁴⁵.

I 1991, kort efter Sovjetunionens frafald, blev magtforholdet i Mellemøsten prøvet af Saddam Hussein da Irak gik ind i Kuwait⁴⁶. En irakisk overtagelse af Kuwait ville give Irak meget stor indflydelse på olien i regionen og hermed økonomisk magt. Dette scenarie var derfor ikke ønskeligt for de øvrige Mellemøstlige stater ej heller for USA. USA i koalition med blandt andet saudiarabiske og egyptiske tropper vandt en hurtig sejr over de irakiske styrker⁴⁷. Israel deltog ikke i krigen på trods af irakiske provokationer. Dette skyldtes en kombination af pres og beskyttelse fra USA, og var dermed endnu et eksempel på amerikansk indflydelse på israelsk udenrigspolitik.⁴⁸ Dette cementerede desuden indflydelsen af den amerikanske hegemoni i alle stater i Mellemøsten.

Udenrigspolitik ajour

I 2011 har Mellemøsten oplevet det såkaldte "arabiske forår", som indebærer folkelige protester mod totalitære regimer, tydeligt set i Tunesien, Egypten, Libyen og senest Syrien. Protesterne har igangsat debat om manglen på demokrati i flere af de mellemøstlige stater og gennemtvunget ændringer i landenes ledelser⁴⁹. I året 2011 har denne udvikling ikke betydet store forandringer for den israelske udenrigspolitik, men fører "det arabiske forår" til en øget islamisering i Mellemøsten, vil denne udvikling blive et højst relevant og pressende emne for de israelske beslutningstagere. I lyset af dette kan afkølingen af forholdet til Tyrkiet få stor betydning for Israels manøvrerum⁵⁰.

⁴⁵ Riedel, Bruce, Iran Blusters but Israel Has The Edge, Brookings september 2011,, http://www.brookings.edu/opinions/2011/0928_iran_israel_riedel.aspx

⁴⁶ Quandt, 2005, s. 301

⁴⁷ Quandt, 2005, s. 301-302

⁴⁸ Quandt, 2005, s. 302

⁴⁹ Udenrigsministeriet, Det Arabiske Forår, lokaliseret december 2011, <http://um.dk/da/politik-og-diplomati/international-politik/globalt/mellemosten/det-arabiske-foraar/>

⁵⁰ Ellegaard, Lasse, Israelsk-tyrkisk militæralliance vakler, Information oktober 2009, <http://www.information.dk/207144>

Analyse af den israelske regerings italesættelse af konflikten med de arabiske lande

På de følgende sider analyseres to taler af den israelske premierminister Benjamin Netanyahu. I kraft af sin stilling som premierminister for Israel er Netanyahu repræsentativ for den israelske regerings officielle holdning og italesættelse af konflikten med de arabiske lande.

23. september 2011 talte Israels premierminister Benjamin Netanyahu til FN's generalforsamling, med et budskab om fred i Mellemøsten⁵¹. FN's generalforsamling er forum for alverdens forskellige nationer, med forskellige holdninger til Israel og Netanyahu. Det er derfor vigtigt for ham at legitimere sig⁵². Ved talens afholdelse har Israel endnu ikke opnået fred og ligger i forhandlinger med palæstinenserne om vilkårene for oprettelsen af en palæstinensisk stat på Vestbredden. Netanyahu taler under disse vilkår, hvor klarhed omkring israelske principper og intentioner er vigtige, og Israel bør italesættes så forhandlingsvilligt og retfærdigt som muligt. D. 24. maj 2011 talte Netanyahu til Senatet og Repræsentanternes Hus i USA⁵³. Ved denne tale er kommunikationssituationen enklere, da Israel og USA er allierede. USA er Israels patron, så det er her vigtigt for Israel at legitimere samhørighedsforholdet samtidig med legitimeringen af de udenrigspolitiske beslutninger som i bilag A. Det sekundære publikum er resten af verden, så konteksten der tales i, er stadig Netanyahu som Israels repræsentant overfor verdens andre stater, heriblandt de arabiske. I kraft af dette, giver det mening i høj grad at analysere talerne sammen og dermed kortlægge tendenser, der gør sig gældende begge steder og repræsenterer den israelske fortælling. En af talernes stærkeste tendenser er italesættelse af det israelske ønske om fred, som altid har eksisteret og stadig eksisterer i højeste grad ifølge Benjamin Netanyahu⁵⁴. Der er tydeligvis en forskel i forholdet til Israels nabostater. Netanyahu tiltaler folket, da det gør det muligt for ham at række sin hånd ud til alle naboer. Tilmed Syrien, Libanon og Iran hvilke han som stater ikke ønsker at række sin hånd i mod, da de er fjender af den israelske

⁵¹ Bilag A

⁵² Bilag A side 3 linje 19-21

⁵³ Bilag B

⁵⁴ Bilag A side 1 linje 1-2

stat⁵⁵. Israel er isoleret og har anderledes præmisser end øvrige nationer⁵⁶. Israel har et lille areal til rådighed og ligger under for manglende forståelse hos omverdenen⁵⁷. Denne opfattelse er tydelig i begge taler⁵⁸, "better (...) would be a fair press whose sense of history extends beyond breakfast" bilag A⁵⁹ samt i bilag B "In much of the international community, the calls for our destruction are met with utter silence. It is even worse because there are many who rush to condemn Israel for defending itself against Iran's terror proxies"⁶⁰. Israel er staten der må træffe de nødvendige, og somme tider upopulære beslutninger i Mellemøsten⁶¹. I Netanyahu's fortælling er Israel protagonisten i Mellemøsten⁶², hvor en løsning af konflikterne afhænger af de øvrige parters samarbejdsvilje⁶³. I bilag B bliver beskrivelsen af Israel de gode imod onde fjender eksplicit, "the Jewish state will shine like a bright star of freedom amid the despotism of the East"⁶⁴. Men hvem er fjenderne? Trusselsbilledet er diverteret og forskellige aktører forhindrer de israelske initiativer for fred. I begge taler lader disse sig samle under militant islam som den centrale trussel, både for Israel og resten af verdenen⁶⁵. "Militant islam cloaks itself in the mantle of a great faith, yet it murders Jews, Christians and Muslims alike with unforgiving impartiality"⁶⁶, Netanyahu benytter en eventyragtigt diskurs i sin beskrivelse af Israels kamp mod den kappeklædte og skurkagtige militante islam. Dette lægger sig op ad forståelsen af Israel som en enlig ledestjerne i Mellemøsten, som står tæt overfor svære udenrigspolitiske forhold⁶⁷. I bilag A og B nævnes Hizbollah og Hamas ved navn som eksempel på det militante Islams hensynsløse og nærværende trussel mod den israelske befolknings sikkerhed⁶⁸. Den militante islam italesættes som en parasit der infiltrerer og forgifter Mellemøsten⁶⁹. Dette bakker op om

⁵⁵ Bilag A side 1 linje 1-8

⁵⁶ Bilag A side 1 linje 17-19

⁵⁷ Bilag A side 3 linje 23-24 og linje 29-31 samt side 2 linje 28

⁵⁸ Bilag A side 2 linje 28, side 3 linje 42-43 samt bilag B side 6 linje 28

⁵⁹ Bilag A side 3 linje 20-21

⁶⁰ Bilag B side 7 linje 16-19

⁶¹ Bilag A side 1 linje 38-39 og side 2 linje 43-45 samt bilag B side 8 linje 30-33

⁶² Bilag A side 1 linje 35-36 samt bilag B side 6 linje 9-10 samt 40-41

⁶³ Bilag A side 4 linje 1-3 samt bilag B side 8 linje 20-21

⁶⁴ se også bilag B side 9 linje 18-20

⁶⁵ Bilag A side 1 linje 20-26 og 51 samt side 2 linje 50-53. Bilag B side 6 linje 20-21

⁶⁶ Bilag A side 2 linje 52-53

⁶⁷ Se også bilag B, "Israel er stabilitetens anker".

⁶⁸ Bilag A side 2 linje 50-51 samt Bilag B side 9 linje 9

⁶⁹ Bilag A side 2 linje 17-19 samt linje 38 og bilag B side 7 linje 4.

Netanyahus forståelse af Israel som en stat stående overfor særligt svære sikkerhedsudfordringer.

Et arnested for den militante islam og tyranni er Iran, som i talerne udgør den største statslige trussel i den mellemøstlige konflikt så vel som i verden⁷⁰. "The Arab Spring could soon become an Iranian winter", i denne metafor bliver Iran modsætning til demokrati og udvikling. Der er hermed ikke blot tale om en sikkerhedsmæssig trussel mod staterne, men også om en trussel mod værdier. Denne modsætningstilstand italesættes i kontekst til den kolde krig med fokus på to uforenelige fløje, øst og vest, i overhængende fare for at ende i et dødbringende atomkapløb⁷¹. Ved at drage denne parallel, understreges alvoren og den internationale relevans i konflikten med Iran. I talen til Senatet og Repræsentanternes hus nævner Netanyahu som det første det tætte venskab mellem Israel og USA⁷². Netanyahu understreger værdifælleskabet mellem USA og Israel, som gør Israel til demokratiets og de vestlige værdiers uforanderlige stabile repræsentant og forkæmper i Mellemøsten⁷³. Det er vigtigt for Netanyahu at italesætte kampen mod Iran som en kamp, der ikke kun er Israels, da samhørigheden mellem Israel og USA dermed bliver styrket og i kraft af dette, forhåbentlig også den praktiske alliance.

Fortællingen om Israel som den repræsentant for de gode værdier, legitimerer Israels militante unilateralisme, da de kæmper for det rigtige.

Den israelske stats handlinger, krav og bekymringer legitimeres som beskrevet med en fortælling om godt og ondt samt med særlige geopolitiske forhold. Legitimation bygges op med historiske argumenter, "we are a nation that rose from the ashes of the Holocaust. When we say never again, we mean never again"⁷⁴ samt "Next year in the promised land"⁷⁵. Jøderne, det til alle tider forfulgte folk, har gennemlidt rædsler, som under ingen omstændigheder må gentages. "Promised" er en sproglig markør for Netanyahus, da ordet indikerer en jødisk nedarvet ret til området.

⁷⁰ Bilag A side 2 linje 6-8 samt bilag B side 6 linje 49-53

⁷¹ Bilag A side 1 linje 45-51 samt bilag B side 7 linje 8

⁷² Bilag B side 5 linje 6

⁷³ Bilag B side 6 linje 1-10

⁷⁴ Bilag B side 7 linje 31-32

⁷⁵ Bilag A side 5 linje 2

Palæstinenserne og den igangværende konflikt er et vægtigt emne i begge taler. Denne problemstilling hænger i høj grad sammen med truslen om militant islam, med Hamas som udtrykt bindeled⁷⁶. For Netanyahu er problemets kerne den palæstinensiske tøven med uforbeholdent at anerkende den jødiske stat. Palæstinenserne anfægter Israels legitimitet og umuliggør en konstruktiv forhandling⁷⁷. Israels krav er retfærdige, selvom de ikke inkluderer en tilbagetrækning til grænserne fra 1967 siden bitter erfaring har vist at palæstinenserne på ingen måde afholder sig fra aggressioner ved de israelske grænser⁷⁸. Israel har rene hænder, som de rækker ud mod palæstinenserne for fred, men de bliver mødt af afslag og en dogmatisk politik⁷⁹. "And then, having done all that, we gave the keys of Gaza to President Abbas"⁸⁰, i dette udsagn ligger en stærk legitimation og på sin vis en ophøjelse af Israel. At Israel kan videregive nøglerne og dermed ansvaret for Gaza, giver den israelske stat autoritet overfor palæstinenserne. "We've helped the Palestinian economy", Israel går som autoritet ind og hjælper Palæstina og giver dermed sig selv evnen til bedst at forvalte de forskellige interesser i området. Dette virker underbygger for nævnte pointe⁸¹.

Palæstinenserne skal have selvstyre, det er sikkert og vidst, men det er frihed under ansvar. En frihed som palæstinenserne har meget svært ved at forvalte, og Israel må med rettidig omhu og ansvarlighed beskytte sig mod den militante islamisme, som det palæstinensiske selvstyre er ude af stand til egenhændigt og suverænt at kontrollere⁸².

Udover de fortsatte offensiver fra Hamas, står den palæstinensiske holdning og indstilling i vejen for Israels gode og fornuftige intentioner om fred⁸³. Israel er udover sin historiske tilknytning til området⁸⁴, den mest legitime magt i området, da de repræsentere retfærdige værdier⁸⁵. Det palæstinensiske selvstyre vil ikke acceptere israelske troppers tilstedeværelse

⁷⁶ Bilag A side 2 linje 33-39

⁷⁷ Bilag A side 4 linje 39-40

⁷⁸ Bilag B side 9 linje 7-13 samt bilag A side 2 linje 50

⁷⁹ Bilag A side 5 linje 6-13 samt bilag B side 8 linje 30-33

⁸⁰ Bilag A side 2 linje 45-46

⁸¹ Bilag B side 8 linje 8-9

⁸² Bilag A side 2 linje 37-38 samt side 4 linje 4-9

⁸³ Bilag A side 4 linje 39-44

⁸⁴ Bilag B side 7 linje 48

⁸⁵ Bilag B side 6 linje 40-41

på den palæstinensiske side af grænsen. Dogmatisk er de ude af stand til at forstå Israels retmæssige behov for strategisk dybde med henblik på opretholdelse af national sikkerhed⁸⁶. Denne sikkerhed italesættes som højeste prioritet i Netanyahus tilgang til konflikterne i Mellemøsten⁸⁷, "Better a bad press than a good eulogy"⁸⁸. Unilaterale og militære midler er indiskutabelt nødvendige for at opretholde den israelske stats sikkerhed⁸⁹.

Angående Jerusalem er den israelske annektering retfærdig og ønskelig, da Israel er den eneste stat der beskytter alle indbyggers religionsfrihed. Israel ønsker fred og er villige til at indgå kompromiser, men Netanyahus tålmodighed er ikke uendelig⁹⁰, og det understreges som nævnt tidligere, at hovedkonflikten er anerkendelsen af jødernes ret til en stat.

Den israelske fortælling om den mellemøstlige konflikt, er en fortælling om en stat der ved bedre⁹¹. Netanyahu bygger et fundament af legitimitet under sig⁹², hvorfra han kan favne og udtrække sin hånd til fred til Palæstina⁹³.

I talerne bilag A og B italesættes forskelle mellem det israelske "os" og det arabiske "dem". "Of those 300 million Arabs, less than one-half of one-percent are truly free, and they're all citizens of Israel!", Netanyahu taler op imod dem, som står udenfor værdifællesskabet mellem Israel og den vestlige verden⁹⁴. Med inkluderende sproglige markører som "we", "friends" osv. inkluderes USA og de occidentale værdier i os. "We must do our best to shape the future, but we cannot wish away the dangers of the present", det occidentale we må forme fremtiden med de gode værdier, men kan ikke ignorere truslen og faren forbundet med deres⁹⁵ planer for fremtiden⁹⁶.

⁸⁶ Bilag A side 4 linje 34-35 samt side 5 linje 9-13. Bilag B side 8 linje 49

⁸⁷ Bilag B side 9 linje 7

⁸⁸ Bilag A side 3 linje 19-20

⁸⁹ Bilag B side 9 linje 9-15

⁹⁰ Bilag A side 4 linje 42-47

⁹¹ Konklusion draget på baggrund af egen analyse

⁹² Bilag A side 5 linje 2 og 10-15 samt side 4 linje 43-47. Bilag B side 7 linje 31-34

⁹³ Bilag A side 5 linje 18-19, 26-30 og 36 og bilag B side 7 linje 42 til side 8 linje 4

⁹⁴ Bilag B side 6 linje 49, bilag A side 1 linje 49

⁹⁵ Bilag A side 1 linje 51-52 og side 2 linje 1-20. Beskriver *deres*.

⁹⁶ Bilag B side 5 linje 6-9 samt side 6 linje 9-10 samt bilag A side 2 linje 1-8

Diskussion af forskellige forklaringer på Israels udenrigspolitik i 1967-2011

I forbindelse med forklaringer af den israelske udenrigspolitik i perioden 1967-2011 vil det give mening, at inddele strukturen omkring den israelske udenrigspolitik i to overordnede perioder, før og efter den sovjetiske nations exit som supermagt i 1989⁹⁷. I en sådan inddeling tillægges skiftet fra bipolaritet til unipolaritet stor betydning og vægter hermed forståelsen af strukturens store indvirkning på aktørerne højt. Denne inddeling lader sig bedst forklare med følgende argumentation.

Mellem 1967 og 1989 har den arabiske alliance mod Israel været modtagere af sovjetiske våbenleverancer⁹⁸ og har hermed, i en kortsigtet regional strategi, kunnet profitere på den kolde krigs spændingsforhold og USA og USSR's forsøg på balancering. Det blev i højeste grad tydeligt under krigen i 1973, hvor en konfrontation mellem supermagterne var mere sandsynlig end nogen sinde før i Mellemøsten⁹⁹. Neorealitisk forklaret har Israels diplomatiske placering i det internationale system samt statens egen kapabilitet været forholdsvis ens før og efter 1989, men da systemet har ændret sig, er Israels manøvrerum i sikringen af de forskellige egeninteresser forandret¹⁰⁰. På grund af frafaldet af den ene bloks patron, blev der løsnet op for fredsprocessen i Mellemøsten. Denne udvikling sås allerede fra 1978 i forbindelse med indgåelse af fredsaftalerne med Egypten med indblanding fra USA. På grund af opløsning af skakmat-situationen¹⁰¹, fjernedes muligheden for gevinst ved at spille på de to supermagters modsætningsforhold, og krigssituationen blev vurderet som frugtesløs for de involverede parter. Krig mellem Israel og en forenet arabisk alliance har ikke forekommet efter 1989, og den amerikanske hegemoni kan ikke blot forklare en opløsning af en fælles arabiske offensiv, men også indbyrdes konflikt med den omfattende bandwagoning¹⁰² der fandt sted i forbindelse med Golfkrigen i 1991. Fredsprocessen mellem Israel, de omkringliggende stater samt de palæstinensiske interesser udviklede sig i perioden

⁹⁷ Hansen, Birthe, *Politik i Mellemøsten*, SNU, 1994, figur 3 side 21

⁹⁸ Shazly, Saad, *The Arab Military Option*, American Mideast Publishing, 1986, side 114

⁹⁹ Quandt, 2005, side 99-124

¹⁰⁰ Branner, 2006, side 93

¹⁰¹ Quandt, 2005, side 98-130

¹⁰² "At holde med den stærkeste", realistisk teori, Wikipedia, Bandwagoning, lokaliseret december 2011, <http://en.wikipedia.org/wiki/Bandwagoning>

efter den kolde krigs afslutning, med afgørende indflydelse fra USA, legitimeret i kraft af landets status som hegemon.¹⁰³

Israels unilaterale adfærd har været mulig i kraft af landets rygdækning hos USA, hvor en jødisk lobby i perioden 1967-1989 med mere eller mindre succes har efterstræbt en gunstig amerikansk politik overfor Israel¹⁰⁴ samt i kraft af det forhold, at Israel er sine fjender militært overlegne¹⁰⁵. Disse faktorer tillader den israelske absolut sikkerhedsoptimerende strategi, som er ført i hele perioden 1967-2011. Som gendrivelse for en periodisering i 1989, kan det anføres at "Krigen mod terror" udråbt i 2001 tilgodeser i høj grad israelske interesser og vigtiggør den israelske alliance for USA. Disse hændelser har været i så høj grad favorable for Israel, at de har lagt grund til teorier om hvorvidt israelske interesser spillede en vigtig rolle i den amerikanske "krig mod terror"¹⁰⁶. Krigen har ikke fjernet konflikten med islamiske grupper i Mellemøsten, selvom bistand til disse fra Irak er væk. Israel er langt fra den bedste allierede USA kan ønske sig. Som i Golfkrigen hvor israelsk tilbageholdenhed var vigtig for USA's alliance med de arabiske lande, er det på sammen vis vigtigt at krigen i Mellemøsten indiskutabelt bliver en krig for demokrati. Forholdene for Israel og landets udenrigspolitik har altså ikke ændret sig i nævneværdi grad, andet end ved amerikansk tilstedeværelse i Mellemøsten.

Den neorealisticke forklaring på israelsk udenrigspolitik i perioden 1967-2011 prioriterer ikke i høj grad det kulturelle, religiøse og idealistiske modsætningsforhold mellem jøderne og araberne.

Den klassiske liberale idealisme tillader en i højere grad aktørpræget forklaring på den israelske udenrigspolitik¹⁰⁷. Et relevant forhold i forbindelse med den idealistiske forståelse af årsag og sammenhæng i forbindelse med krig er, at det israelske samfund i perioden 1967-2011 har været væsentligt mere demokratisk end de omkringliggende stater. Demokratier går historisk set ikke i krig med hinanden og de omkringliggende staters udemokratiske

¹⁰³ Hansen, Politik i *Mellemøsten*, 1998, side 29-33

¹⁰⁴ Mearsheimer, John J. og Walt, Stephen M.: *Den Israelske Lobby og Amerikansk Udenrigspolitik*, Nordisk Forlag A/S, 2007, s. 22-24

¹⁰⁵ Cordesman, Anthony H., Arleigh A. Burke og Aram Nerguizian, *The Arab-Israeli Military Balance*, CSIS 2009, side 1, http://csis.org/files/publication/100629_Arab-IsraeliMilBal.pdf

¹⁰⁶ Mearsheimer, 2007, s. 22-24

¹⁰⁷ Branner, 2006, s. 83-84

opbygning, kan hermed skabe mulighed for, at krigssituationer kan udvikle sig. Forholdet mellem Israel og de arabiske stater lever ikke op til den kantiske trekant¹⁰⁸, og ufred er dermed forklarligt. En idealistisk varig og stabil fred, bygger desuden på forudsætningen om fornuft hos de involverede stater. I perioden 1967-1989 fandtes vilkår ikke for at udøve fornuft for de mellemøstlige stater, da de befandt sig en kold krigs skakmat, med krigene i 1967, 1970, 1973 og 1982 som eksempler.

Som en konsekvens af den historisk evige ufred og uforenelige religion mellem Israel og nabostaterne har der ikke, som mellem andre geografisk forbundne stater, opstået en økonomisk interdependens¹⁰⁹. Ikke nok med det har konflikterne affødt en generelt lav grad af samarbejde og udveksling mellem de to stater. Ifølge klassisk idealistisk teori, kan dette tjene som en del af forklaringen på de mange krige i regionen samt Israels militante udenrigspolitik¹¹⁰. For de stridende parter har der været en større potentiel gevinst end tab ved at gå i krig. I kraft af den lave grad af interdependens bliver det desuden vanskeligere at spille på diplomatiske og økonomiske ikke-militære sanktioner og blød magt i en konfliktrelation. I grove træk dækker den bløde magt over en stats frivillige udførelse af ændringer på grund af påvirkning fra en anden stat, mens den hårde magt dækker over en stats udførelse af ændringer på grund af tvang fra en anden stat¹¹¹.

Som det tydeligt viser sig i Benjamin Netanyahus diskurs, jf. analyse af bilag A og B¹¹², er Israel i høj grad opmærksom på ufravigelig trusler landet står overfor. Truslen fra de arabiske Israel-kritiske kræfter, i talerne benævnt militant islam¹¹³, er i høj grad sikkerhedsliggjort og et tydeligt fjendebillede er konstrueret. Sikkerhedsliggørelse dækker over prioriteringen af et emne som et sikkerhedspolitisk emne. At italesætte et emne som en trussel, legitimerer de sikkerhedspolitiske værktøjer som f.eks. krig¹¹⁴.

¹⁰⁸ Schultz, Poul Ole, *Internationale Organisationer, Staternes redskaber*, Columbus. 2006, s. 84

¹⁰⁹ Trading Economics (2011), *Israel exports*, <http://www.tradingeconomics.com/israel/exports> samt Branner, 2006, s. 111-112

¹¹⁰ Branner, 2006, s. 99-104

¹¹¹ Branner, 2006, s. 39

¹¹² Bilag A samt Bilag B

¹¹³ Bilag A side 1 linje 51

¹¹⁴ Møller, Bjørn, At sikkerhedsliggøre eller ikke, det er spørgsmålet, IP Monopolet, <http://www.ipmonopolet.dk/old/terrorisme.pdf>

En vekselvirkning opstår mellem italesættelsen af de arabiske kræfter som en trussel mod statens sikkerhed, som afføder aggressive handlinger, der igen fører til en forståelse af arabiske kræfter som en trussel. Fjendebilledet bliver hermed uddybet og indgår i den virkelighedsopfattelse der ligger til grund for Israels interaktion med sine nabolande heriblandt palæstinenserne. At Netanyahu taler om *strategic depth*¹¹⁵ vidner om dette forhold, da strategisk dybde kun er nødvendig i tilfælde af en konstant nærværende og aldrig slumrende trussel mod statens sikkerhed, velfærd og i yderste instans overlevelse. Konstruktivistisk teori kan her forklare sammenhæng mellem Netanyahus særligt forurettede diskurs og den langsomme udvikling i den mellemøstlige fredsproces. Den tilbyder desuden et fokus på konsekvenserne af de forskellige aktørers handlinger, og lader aktørerne påvirke strukturen i langt højere grad end de realistiske teorier, der som tidligere nævnt lægger vægt på strukturen¹¹⁶. Med disse argumenter, kan en ændring af rammen omkring mellemøstlig politik siges at være indtruffet efter terrorangrebet på USA d. 11. september 2001. Hermed var de mellemøstlige konflikter ikke blot regionale, men i meget høj grad vigtige for hele den occidentale verden og en kamp mellem ufravigelige værdier. Sikkerhedsliggørelsen af truslerne fra arabiske opponenter mod staten, introducerer og legitimerer brugen af drastiske midler, som for eksempel de mange krige, opførelse af muren i 2002¹¹⁷ og senest med den stramme kontrol af indførsler til Gaza¹¹⁸. Et vigtigt sikkerhedsliggjort emne på den israelske udenrigspolitiske dagsorden er Irans formodede erhvervelse af atomvåben. Dette italesættes som den største trussel mod menneskeheden, der dermed sætter Israel i et værdi- og sikkerhedspolitisk fællesskab med den occidentale verden. Alliancen med USA uddybes og gøres til en italesat sandhed om fælles værdier, og en fælles kamp om dem.

¹¹⁵ Bilag A side 3 linje 30-31

¹¹⁶ Branner, 2006, s. 86-87

¹¹⁷ Tristam, Pierre, Israel's Separation Barrier in the West Bank, About.com Middle East Issues 2011, <http://middleeast.about.com/od/arabisraeliconflict/a/me070905b.htm>

¹¹⁸ Branner, 2006, s. 111

Med blik på Samuel P. Huntingtons teori om civilisationernes sammenstød, kan de mange israelske krige forklares med en grundlæggende forskel mellem den israelske og den arabiske civilisation¹¹⁹. Konflikten mellem jødedom og islam er manifesteret i den blindgyde der omhandler kontrol med Jerusalem, men civilisationernes modsætninger er ikke blot religiøse. De tæller desuden kulturelle og historiske opfattelser, der er uforenelige med hinanden. Dette reducerer konflikten til et nulsumsspil, og gør Israel til et cleft country i Huntingtons optik. Et cleft country er kendetegnet ved modsætninger imellem den bosiddende befolkning, i Israels tilfælde israelere og palæstinensere. Disse modsætninger vil føre til konflikt og ønske om oprettelse af nye stater. I mellemøstligt perspektiv, kan de israelske nabostater og Israel siges at danne et regionalt cleft country, hvor Israel er den afvigende gruppe inden for systemet. Dette har med 1948, 1967, 1973, 1982 og 2006 vist sig som katalysator for væbnet konflikt. En konflikt på mikro-niveau mellem palæstinensisk arabiske og israelske interesser har altså hævet sig til makroniveau og blevet til et clash of civilizations med intervention fra fjertliggende stater heriblandt USA¹²⁰. Dette argument lægger sig tæt op af det israelske tilhørsforhold til de occidentale verden i stedet for de orientale i landets egen region og bekræfter at et vigtigt udenrigspolitisk skel er indtruffet med terrorangrebet d. 11. september i 2001.

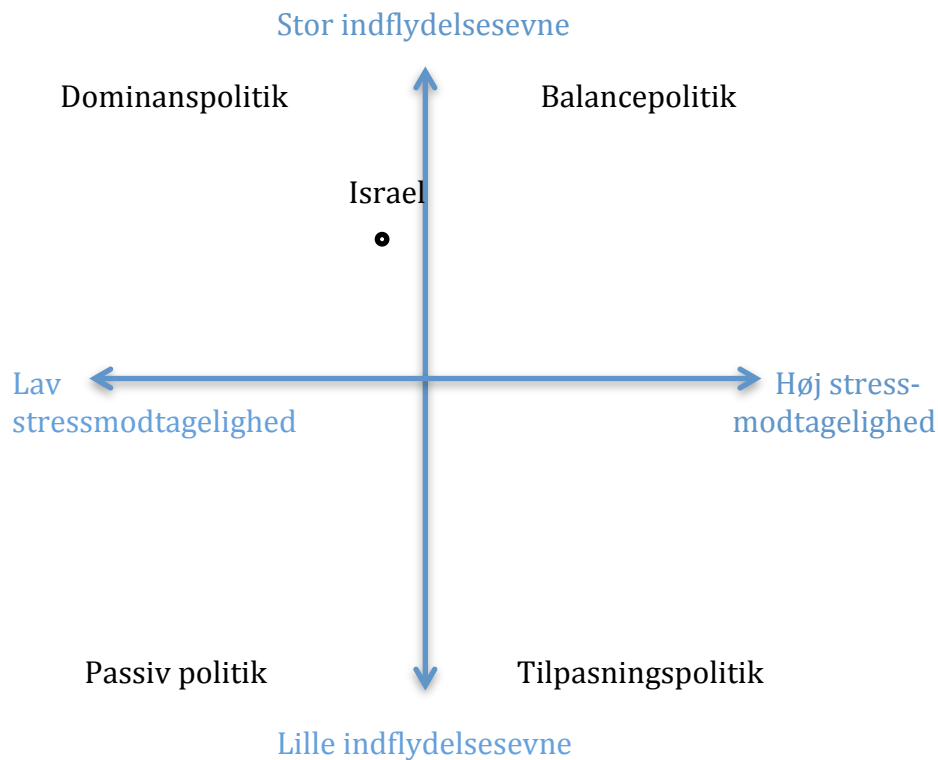
Det ambivalente forhold mellem Israel og FN afspejler modsætningsforholdet mellem den stærke israelske diskurs og de øvrige opfattelser af konflikterne i regionen¹²¹. Israel har sikkerhedsliggjort tilstedeværelsen af arabiske israelsk-kritiske organisationer i området og inddrager dermed potentielle trusler i den sikkerhedspolitiske strategi. Hvis denne sikkerhedsvurdering ikke deles af en modpart frafalder argumentet for den israelske dominanspolitik ved grænserne.

¹¹⁹ Branner, 2006, s. 45-49

¹²⁰ Branner, 2006, s. 45-49

¹²¹ Israel Ministry of Foreign Affairs (1. juli 2005), United Nations Reforms - Position Paper of the Government of Israel, lokaliseret december 2011, <http://www.mfa.gov.il/MFA/>

For at visualisere trusselsforholdene omkring Israel og deres påvirkning af politikken, introduceres adaptationsmodellen.

I adaptationsmodellen¹²² placeres staterne efter deres stressmodtagelighed og indflydelsesevne. Israel er i ovenstående model placeret som en stat med stor indflydelsesevne, da USA er den eneste aktør som Israel står til ansvar for og har derfor mulighed for at udføre og træffe beslutning som kun modereres af statens allierede USA. I kraft af Israels alliance med USA, statens veludviklede militær, herunder besiddelse af atomvåben, samt velfungerende samfund¹²³, bør staten placeres som i lav grad stressmodtagelig. Den israelske stat er dog her placeret længere til højre på x-aksen, på grund af det palæstinensiske krav om selvstyre og de heraf afledte konflikter samt landets geopolitiske placering. Et eksempel herpå er Ariel Sharons omkostningstunge

¹²² Branner, 2006, s. 195

¹²³ CIA (2011), The World Factbook: Israel, lokaliseret december 2011, <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/is.html>

tilbagetrækningsplan fra 2004¹²⁴, som resulterede i palæstinensisk selvstyre i Gaza. Ariel Sharon var politisk funderet i det konservative parti Likud, for hvem de israelske bosættelser var en ønskelig udvikling, og derfor en overraskende fortaler for total tilbagetrækning fra Gaza¹²⁵. Denne udvikling kan have bygget på et håb om fred for land og dermed øget national sikkerhed. Kadima, stiftet af Sharon, fik i 2006 regeringsmagten og den unilaterale tilbagetrækning kan hermed ikke have været uforenelig med den offentlige opinion¹²⁶. At en tidligere militærgeneral og medlem af Knesset for Likud, igangsætter en tilbagetrækning for fred, sætter spørgsmålstegn ved Likuds italesættelse af grænserne pre-1967 som indefensible lines. Likuds leder Benjamin Netanyahu afviser fuldstændigt tilbagetrækning før fred som i 2005¹²⁷. I bilag A og B lægger Benjamin Netanyahu stor vægt på Israels legitime krav til national sikkerhed og dermed det uhyrlige i grænserne fra før krigen i 1967¹²⁸. Israels sikkerhed trues af arabiske militante grupper som opererer i landets nabolande. Det betyder at den israelske beslutningsstruktur ved grænserne pre 1967 er utilstrækkelig dækkende for Israels problemstruktur¹²⁹. Den israelske stat får dermed en formindsket penetrationskapacitet når israelsk territorium raketbeskydes fra ikke-statslige organisationer, som er svære for den israelske stat at sanktionere. Denne forklaring er med blik på Netanyahuas fortælling central i den israelske udenrigspolitik, og kan forklare Israels indblanding i militær konflikt med især Libanon i 1982 og 2006 samt med de palæstinensiske grupperinger. Dette støtter desuden synspunktet om en vis uundgåelighed for krig fra Israels side, da problemet ved statens grænser hermed er en potentiel og reel trussel for den

¹²⁴ Israel Ministry of Foreign Affairs (2008), *The Cabinet Resolution Regarding the Disengagement Plan 2004*, lokaliseret december 2011, <http://www.mfa.gov.il/MFA/Peace+Process/Reference+Documents/Revised+Disengagement+Plan+6-June-2004.htm>

¹²⁵ Den Store Danske (2009-2011), Likud, lokaliseret december 2011, http://www.denstoredanske.dk/Rejser,_geografi_og_historie/Mellemøsten/Mellemøsten_efter_1947/Likud

¹²⁶ Israel Ministry of Foreign Affairs (2008), *Elections in Israel March 2006*, lokaliseret december 2011, <http://www.mfa.gov.il/MFA/History/Modern+History/Historic+Events/Elections+in+Israel+March+2006.htm#results> samt Den Store Danske (2009-2011), Kadima, lokaliseret december 2011, http://www.denstoredanske.dk/Rejser,_geografi_og_historie/Mellemøsten/Mellemøsten_efter_1947/Kadima

¹²⁷ Bilag B side 9 linje 5-27

¹²⁸ Bilag A side 3 linje 29-34 samt Bilag B side linje 49

¹²⁹ Branner, 2006, s. 53

israelske sikkerhed. Men vigtigt at medtage er det forhold at uden tilbagetrækning er den palæstinensiske modstand stadig vital og fred svær at opnå. Dette forhold kan vise sig belejligt hvis man ønsker at sikre et større Israel, som inkluderer Vestbredden. En idé Likud ikke er fjendtlig overfor¹³⁰. Dette leder over til diskussionen om nødvendigheden af strategisk dybde. Et stort territorium giver øget magt og lægger desuden flere kilometer mellem Hamas' affyringsramper og Tel Aviv. I forhold til adaptationsmodellen har Israel mulighed for at kombinere dominanspolitik og formindsket stressmodtagelighed, som virker forstærkende på hinanden. Dette synspunkt indebærer en formodning om totalt anarki og utilregnelighed i området og lader sig dermed, som tidligere nævnt, forklare ved hjælp af en realistisk model. Med tilbagetrækningen i 2005 var håbet at fraværet af israelsk overmagt ville skabe fred og dermed større national sikkerhed for Israel. Hermed beroede Ariel Sharon på en idealistisk tanke om fornuft hos parterne¹³¹ og repræsenterede en moddiskurs til Likuds indefensiblen lines. Grænserne uden israelske besættelser er i denne forklaring mest forsvarlige, da de ikke udgør en provokation og derfor bør medføre øget stabilitet.

Slutteligt kan det diskuteres, hvorvidt det øgede territorium medfører andet end en magtfaktor. Grænseområderne vil være udsatte, lige meget hvor grænserne går, og med missilskjold og andet moderne militærudstyr, bliver kilometermålt sikkerhed mindre relevant¹³².

Adaptationsmodellen kan bruges til at forklare Israels unilaterale indstilling til fredsprocessen og sætter rammerne for at forstå det udenrigspolitiske landskab Israel manøvrer i. Da Israel er en stat der ligger forholdsvis tæt på dominanspolitikken i modellen, har de mulighed for at lade indenrigspolitiske agendaer have direkte indvirkning på udenrigspolitikken. Dette har blandt andet vist sig med annekteringen af Østjerusalem, hvor religiøse interne kræfter giver byen en vigtig plads i udenrigspolitikken. Israel har i perioden

¹³⁰ Verter, Yossi, Likud minister to rightists: Give up dream of Greater Israel, Haaretz januar 2010, <http://www.haaretz.com/print-edition/news/likud-minister-to-rightists-give-up-dream-of-greater-israel-1.262927>

¹³¹ Branner, 2006, s. 99-104

¹³² Lake, Eli, Israel's "Iron Dome" missile defense system hits 85 % of targets, The Washington Times august 2011, <http://www.washingtontimes.com/news/2011/aug/29/iron-dome-scores-political-hits/?page=all>

1967-2011 bevæget sig på x-aksen, men har ikke oplevet større udsving i dem der er forbundet med krige.

Det israelske politiske landskab bygger på en lang militant tradition. Den for alle gældende værnepligt skaber en intern militant struktur omkring de politiske aktører, der med et militært tankesæt vurderer og foretager handlinger. Denne militære tradition er national, på tværs af partipolitiske forskelle, og et vigtigt element i skabelsen og udførelsen af Israels udenrigspolitik. Disse interne forhold har sammen med en historisk erfaring for mange regionale konflikter medført, at Israel har opbygget sin regionale dominans ved at være militært overlegen, både i almindelig og atomar forstand, hvor Israel konkurrerer med stater i regionen som Syrien og Iran¹³³. Adaptationsmodellen forklarer altså den israelske udenrigspolitik i en positivistisk optik og er hermed let forenelig med de før nævnte realistiske argumenter.

Det anspændte forhold mellem Israel og de omkringliggende arabiske stater, virker som en ond cirkel, der resulterer i hård magt som eneste værktøj for de involverede stater. Israel har dårlige forudsætninger for at udøve blød magt, da de på grund af krige og konflikter i regionen er meget upopulære. Denne situation gør hård magt nødvendig som eneste foreliggende værktøj og slutter den onde cirkel. At der i udgangspunktet er en modsætning mellem Israel og de islamiske aktører i Mellemøsten i forbindelse med staten Israels eksistensvilkår, skaber desuden et fragilt udgangspunkt for blød magt. USA har spillet en vigtig rolle i forbindelse med den bløde del af magtkonflikten mellem Israel og de omkringliggende stater. Med USA som magtfuld aktør har det været muligt for Israel at indgå i forhandlinger og de har, på grund af disse omstændigheder, fundet sted. Betydningen af denne bløde diplomatiske magt, kan siges at have vist sig gældende i forbindelse med fredsftalerne mellem Egypten og Israel i slutningen af 1970'erne til starten af 80'erne.

"Det Arabiske Forår" vil muligvis betyde vigtige ændringer i omstændighederne for Israel i Mellemøsten, men med blik på ovenstående forklaringsmodeller er det tydeligt, at Israel langt fra vil vælge en passiv strategi og lade stå til.

¹³³ Cordesman, Anthony H., Arleigh A. Burke og Aram Nerguizian, *The Arab-Israeli Military Balance*, CSIS 2009, side 1, http://csis.org/files/publication/100629_Arab-IsraeliMilBal.pdf

Konklusion

Israel er et land med en unik historie samt beliggenhed, og derfor måde at opfatte og udføre sin udenrigspolitik. Der har alle dage forekommet fjendtligheder ved den israelske grænse og Israel i perioden været involveret i otte reelle krige. Landets vigtigste relation, alliancen med USA, er bilateral og har sikret Israel råderum og tryghed samt mulighed for en unilateral udenrigspolitik overfor de arabiske nabostater. I 1989, i forbindelse med Sovjetunionens exit som supermagt, har det udenrigspolitiske landskab i Mellemøsten ændret karakter fra en fjendtlig opdeling i amerikanske og sovjetiske klienter, til mere diverterede alliancer, hvormed den samlede arabiske alliance mod Israel blev irrelevant. Israels premierminister fra 2009¹³⁴ italesætter Israel som protagonist i Mellemøsten, som har lidt under omverdenens manglende forståelse. Israels vigtigste trussel efter 1989 er i denne fortælling militant islam og dens støtter, herunder særligt den iranske stat. Israel danner, sammen med et occidentalt værdifællesskab med USA som vigtigt element, en front mod det onde i verden, som vigtigst af alt ikke må bevæbnes med atomvåben. Betydningen af denne værdikamp, i USA kaldt "krig mod terror", kan diskuteres med forskellige forståelser af forholdet mellem aktør og struktur samt betydningen af kulturelle, religiøse og politiske forskelle staterne imellem. Hvilke begivenheder, der forekommer vigtige, kan yderligere forklares med en analyse og diskussion af Israels dominans og sikkerhed i området. I forbindelse med de besatte områder Gaza og Vestbredden, har de interne politiske forhold, og den udenrigspolitiske forståelse de medfører, haft en stor betydning for måden at håndtere det palæstinensiske krav om en stat på. USA har forsøgt at udøve blød magt i området, som til dels har sat udvikling i fredsprocessen. Men på grund af historiske erfaringer, Israels dominans, interne politiske forhold, forskelle parterne imellem samt fortællingen om en sikkerhedstruende situation har medført, at Israel gentagne gange er faldet tilbage på den hårde magt. I lyset af sikkerhedsliggørelsen af de islamiske interesser, er det i høj grad interessant at følge udviklingen af "Det Arabiske Forår", da et islamiseret Mellemøsten unægtelig vil betyde en ændret udenrigspolitisk forståelse for israelerne.

¹³⁴ The Knesset (2009), Benjamin Netanyahu, lokaliseret december 2011, http://www.knesset.gov.il/lexicon/eng/netanyahu_eng.htm

Litteraturliste

Bøger:

- Avnery, Uri. "Militærdemokrati." I: Feldt, Jacob og Michael Irving Jensen(red). Et andet Israel. Israelske kritikere 2000-2002. (s.118-128). Århus: KLIM. 2002
- Barari, Hassan A. Israeli Politics and the Middle East Peace Process, 1988-2002. London and New York: RoutledgeCurzon. 2004
- Branner, Hans. Global Politik. Grundbog til International Politik. Kbh.: Columbus. 2006
- Brecher, Michael. Decisions in crises. Israel 1967 and 1973. London: University of California press.1980
- Hansen, Birthe. Fredsprocessen i Mellemøsten. Kbh.: Det Sikkerheds- og Nedrustningspolitiske Udvalgs (SNU`s) publikationer. 1994
- Hansen, Birthe. Politik i Mellemøsten. Kbh.: Dansk udenrigspolitisk institut(DUPI). 1998
- Jerichow, Anders. Mellemøsten I 90erne. 90ernes samfund. Kbh.: Borgen. 1993
- Mearsheimer, John J. og Stephen M. Walt. Den Israelske Lobby og Amerikansk Udenrigspolitik. Kbh.: Nordisk Forlag A/S. 2007
- Quandt, William B. Peace process. American diplomacy and the Arab-Israeli conflict since 1967. Washington: The Brookings Institution and Berkeley: University of California press. 2005
- Schultz, Poul Ole. Internationale Organisationer. Staternes redskaber. Kbh.: Columbus.2006
- Shazly, Saad. The Arab Military Option. California: American Mideast Research. American Mideast Publishing. 1986

Internetsider:

Abusada, Mkhaimar. Islam versus Secularism in Palestine: Hamas vs. Fatah. Berlin, 8 March 2010. Lokaliseret dec. 2011: <http://www.boell.de/worldwide/middleeast/middle-east-8798.html>

BBC News (1998), World: Middle East History and Israel's role in Lebanon. Lokaliseret december 2011:

http://news.bbc.co.uk/2/hi/middle_east/72493.stm

BBC News (26. marts 2004), US veto on Yassin draws criticism. Lokaliseret december 2011:

http://news.bbc.co.uk/2/hi/middle_east/3570651.stm

CAMERA (2007). The Six-Day War. Lokaliseret December 2011:

<http://www.sixdaywar.org/content/france.asp>

CIA (2011), The World Factbook: Israel. Lokaliseret december 2011:

<https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/is.html>

Cordesman, Anthony H., Arleigh A. Burke og Aram Nerguizian, The Arab-Israeli Military Balance, CSIS 2009, side 1. Lokaliseret December 2011:

http://csis.org/files/publication/100629_Arab-IsraeliMilBal.pdf

Den Store Danske (2009-2011), Iran. lokaliseret december

2011:[http://www.denstoredanske.dk/Rejser,_geografi_og_historie/Mellemøsten/Iran/Iran_\(Landeartikel\)](http://www.denstoredanske.dk/Rejser,_geografi_og_historie/Mellemøsten/Iran/Iran_(Landeartikel))

Den Store Danske (2009-2011). Kadima. Lokaliseret december 2011:

http://www.denstoredanske.dk/Rejser,_geografi_og_historie/Mellemøsten/Mellemøsten_efter_1947/Kadima

Den Store Danske (2009-2011). Likud. lokaliseret december 2011:

http://www.denstoredanske.dk/Rejser,_geografi_og_historie/Mellemøsten/Mellemøsten_efter_1947/Likud

Den Store Danske (2009-2011), Vetoret. lokaliseret december 2011:

<http://www.denstoredanske.dk/>

Ellegaard, Lasse. Israelsk-tyrkisk militæralliance vakler. Information oktober 2009.

Lokaliseret december 2011:<http://www.information.dk/207144>

Erlanger, Steven, Iran Pledges Financial Aid to Hamas-Led Palestinians, New York Times, February 23, 2006?

Israel Ministry of Foreign Affairs (2008): Elections in Israel March 2006. Lokaliseret december 2011:

<http://www.mfa.gov.il/MFA/History/Modern+History/Historic+Events/Elections+in+Israel+March+2006.htm#results>

Israel Ministry of Foreign Affairs (2008). Israel wars. lokaliseret december 2011:

Israel Ministry of Foreign Affairs (2008), 1949-1967 Armistic Lines, lokaliseret december 2011, <http://www.mfa.gov.il/MFA/Facts+About+Israel/Israel+in+Maps/1949-1967+Armistice+Lines.htm>

<http://www.mfa.gov.il/MFA/Facts+About+Israel/Israel+in+Maps/June+10-+1967-+Israel+After+the+Six+Day+War.htm>

Israel Ministry of Foreign Affairs (2008). Treaty of peace between the state of Israel and the Hashemite Kingdom of Jordan 1994. Lokaliseret december 2011:

<http://www.mfa.gov.il/MFA/Templates/Amanot.aspx?NRMODE=Published&NRNODEGUID=%7b5F215993-CC42-421E-B74D-949AACCA4C9C%7d&NRORIGINALURL=%2fmfa%2ftreaties%2fisrael%2520bilateral%2520agreements%2f&NRCACHEHINT=Guest>

Israel Ministry of Foreign Affairs (2008). The Cabinet Resolution Regarding the Disengagement Plan 2004. Lokaliseret december 2011:<http://www.mfa.gov.il/MFA/Peace+Process/Reference+Documents/Revised+Disengagement+Plan+6-June-2004.htm>

Israel Ministry of Foreign Affairs (1. juli 2005). United Nations Reforms - Position Paper of the Government of Israel. Lokaliseret december 2011: <http://www.mfa.gov.il/MFA/>

Lake, Eli. Israel's "Iron Dome" missile defense system hits 85 % of targets. The Washinton Times august 2011. Lokaliseret December 2011:
<http://www.washingtontimes.com/news/2011/aug/29/iron-dome-scores-political-hits/?page=all>

Møller, Bjørn. At sikkerhedsliggøre eller ikke, det er spørgsmålet. IP Monopolet. Lokaliseret December 2011:<http://www.ipmonopolet.dk/old/terrorisme.pdf>

Riedel, Bruce. Iran Blusters but Israel Has The Edge. Brookings september 2011. Lokaliseret december 2011: http://www.brookings.edu/opinions/2011/0928_iran_israel_riedel.aspx

The Israel Project (2009). Israel's withdrawal from Sinai 1979-1982. Lokaliseret december 2011:
http://www.theisraelproject.org/site/c.hsJPK0PIJpH/b.3599867/k.A4EA/Israels_Withdrawal_from_Sinai_19791982.htm

The Knesset (2009). Benjamin Netanyahu. Lokaliseret december 2011:
http://www.knesset.gov.il/lexicon/eng/netanyahu_eng.htm

Trading Economics (2011). *Israel exports*. Lokaliseret december 2011:
<http://www.tradingeconomics.com/israel/exports>

Tristam, Pierre. Israel's Separation Barrier in the West Bank, About.com Middel East Issues 2011. Lokaliseret december 2011:<http://middleeast.about.com/od/arabisraeliconflict/a/me070905b.htm>

Udenrigsministeriet . Det Arabiske Forår. Lokaliseret december 2011:
<http://um.dk/da/politik-og-diplomati/international-politik/globalt/mellemosten/det-arabiske-foraar/>

Verter, Yossi. Likud minister to rightists: Give up dream of Greater Israel. Haaretz januar 2010. Lokaliseret december 2011:<http://www.haaretz.com/print-edition/news/likud-minister-to-rightists-give-up-dream-of-greater-israel-1.262927>

Wikipedia. Bandwagoning. lokaliseret december 2011:
<http://en.wikipedia.org/wiki/Bandwagoning>
Wikipedia. Yom Kippur-krigen. lokaliseret december 2011:
http://da.wikipedia.org/wiki/Yom_Kippur-krigen

Kort:

Israel Ministry of Foreign Affairs (2008), 1949-1967 Armistic Lines, lokaliseret december 2011, <http://www.mfa.gov.il/MFA/Facts+About+Israel/Israel+in+Maps/1949-1967+Armistice+Lines.htm>